

Maria Dąbrowska

Patronka naszej szkoły

Dzieciństwo

Maria Dąbrowska urodziła się 6 X 1889 w Russowie koło Kalisza. Pochodziła ze zubożałej rodziny szlacheckiej, była córką Ludomiry z Gałczyńskich i Józefa Szumskiego, powstańca 1863, zarządcy majątków ziemskich. Dom rodzinny w Russowie nigdy nie był własnością jej rodziców. Na początku 1889 roku ojciec pisarki podjął tam pracę jako administrator majątku Kazimierza Waliszewskiego.

Nauka

Rodzice przyszłej pisarki zapewнили jej staranne wykształcenie. Nauki pobierała najpierw na pensji Heleny Semadeniowej w Kaliszu, następnie w rosyjskim gimnazjum żeńskim, a po udziale w strajku szkolnym – na pensji Pauliny Hewelke w Warszawie. W latach 1907–1914 studiowała nauki przyrodnicze, a następnie socjologię i ekonomię na uniwersytetach w Lozannie i w Brukseli. Przebywała również w Londynie jako stypendystka Fundacji Kooperatystów. Podczas studiów należała do organizacji niepodległościowej Filarecja, a w jej ramach do tajnego Stowarzyszenia im. J. Lelewela.

Życie osobiste

W 1911 wyszła za mąż za Mariana Dąbrowskiego, działacza socjalistycznego poznanego za granicą, zaprzyjaźnionego z Józefem Piłsudskim. Po śmierci męża w 1925 towarzyszem życia Dąbrowskiej został na wiele lat, aż do swej śmierci w 1952, Stanisław Stempowski, wybitny intelektualista i wielki mistrz loży masońskiej, dawny ziemianin, bibliotekarz, z którym żyła w nieformalnym związku.

Praca

W Polsce pracowała jako nauczycielka geografii w Kaliszu (1910). W czasie I wojny światowej udzielała się w ruchu ludowym, organizowała tajną pocztę między zaborami, wykładała na kursach oświatowych. W latach 1918–1924 pracowała w Ministerstwie Rolnictwa. Z tej posady zrezygnowała, aby zająć się pracą literacką, szybko zyskując uznanie.

Twórczość

Maria Dąbrowska początkowo poświęcała się publicystyce, od której przeszła do literatury pięknej. Prozę artystyczną Dąbrowskiej otwiera zbiór opowiadań *Gałąź czereśni* (1921). Zapowiedź późniejszego stylu dał autobiograficzny tom *Uśmiech dzieciństwa* (1923). W 1926 Maria Dąbrowska przystąpiła do pracy nad swym głównym dziełem — *Noce i dnie*. Dwupokoleniowa saga rodzinna okresu 1880–1914 przybrała postać epopei, a występujące w niej postacie zyskały trwałe miejsce w świadomości literackiej społeczeństwa polskiego.

Twórczość c.d.

Inne najbardziej znane jej dzieła to: *Dziki ziele* (1925-1929; opowiadania); *Ludzie stamtąd* (1926; opowiadania); *Marcin Kozera* (1927; opowiadania); *Znaki życia* (1938; opowiadania); *Gwiazda zaranna* (1955; opowiadania, w tym *Pielgrzymka do Warszawy*); *Szkice o Conradzie* (1959; eseje); *Dramaty* (wyd. książkowe 1959); *Dzienniki* (1965); nieukończona powieść *Kompozycja istnienia*, wydania po śmierci pisarki.

Kilkukrotnie była nominowana do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.

Śmierć

Zmarła wieczorem 19 maja 1965 w lecznicy w Warszawie. Trumnę ze zwłokami wystawiono w Sali Kolumnowej pałacu Prymasowskiego przedwojennej siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych. W testamencie poprosiła o katolicki pogrzeb oraz pochowanie razem z matką i poległą w powstaniu warszawskim siostrą. Jej druga prośba nie została spełniona. 22 maja 1965, po mszy żałobnej w katedrze św. Jana, spoczęła na cmentarzu Powązkowskim.

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr. 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu

---

Uroczyste otwarcie Szkoły Podstawowej nr 37 przy ul. Sowińskiego 1 odbyło się 19 września 1965 roku. W dniu otwarcia nastąpiło również odsłonięcie tablicy pamiątkowej i odczytanie aktu nadania szkole imienia Marii Dąbrowskiej. Dnia 3 września 2001 roku szkoła zmieniła nazwę na Publiczną Szkołę Podstawową nr 5.

Zadania stawiane przez patronkę szkoły są wiecznie żywe.

"Wychowuje się siebie w pracy z drugimi i dla drugich."

M. Dąbrowska

Dziękuję za uwagę

- Wykonawca: Filip Sikora
- Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Dąbrowska
<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Dabrowska-Maria>
<https://www.muzeumwkaliszu.pl/dworek-marii-dabrowskiej-w-russowie.html>
<https://dzieje.pl/postacie/maria-dabrowska-1889-1965>
<http://psp5.radom.pl/index.php/o-szkole/patron-szkoly>